Jaarthema “Aarde, werk van onze handen?”

Thema van deze viering “Wij zullen zijn paden bewandelen”

Overweging in SOVE viering 6 juni 2015 door Tineke Werner.

Oorlog: dreunende laarzen, marcherende voeten, wapens die schitteren in de zon, het gesnuif van paarden, een lied uit vele kelen, een leger trekt ten strijde, op weg naar het slagveld dat tegelijk ook een slachtveld is…
Oorlogen, wat zijn ze mensen eigen. We vechten wat af in ons bestaan. En waarom? Om het verwerven of behouden van bezit, uit angst, omdat we gekwetst zijn, om ons te verweren tegen aanvallers, of simpelweg omdat we genoeg macht hebben om de strijd aan te gaan. En dan kunnen we natuurlijk ook nog oorlog voeren omdat onze goden dit van ons verlangen….. Zoek dan maar uit of we de goden niet laten buikspreken in ons eigen belang…..
Oorlogen, ze zijn er in alle maten: van de kleine oorlog om knikkers op de speelplaats en in het leslokaal, de strijd om de beste plaats op de werkplek, guerrilla – oorlogen, vuile oorlogen, klinisch – precieuze oorlogen die uitgevochten worden op een beeldscherm met een druk op de knop….
Ja, we vechten wat af in ons leven.
We ? Allemaal? Ja, wij allemaal. We zijn geen mensen met onverdeelde harten, helemaal goed, helemaal fout….
Ieder mens is kwetsbaar: in je eigen persoon, in de mensen die je liefhebt en wilt beschermen, in je bezit wat je dierbaar is…. Ieder mens denkt wel eens “Daar moet je van afblijven anders doe ik je iets”. Handige jongens kunnen slim gebruik maken van menselijke kwetsbaarheid. Ze creëren met succes vijandbeelden, een sfeer van angst, wakkeren gevoelens van tekort gedaan worden aan. Generaals die zich zo een legertje formeren….
Toch, ook al willen we het misschien niet, soms ontkomen mensen er niet aan om oorlog te voeren. Omdat jouw gezin, jouw woonplaats, jouw land, wordt aangevallen. Moet je dan niet opstaan om wat jouw lief is te verdedigen tegen indringers, om hen aan te pakken ook al ben je nog zo vredelievend…..? Wat wanneer je het kwaad zijn gang laat gaan zodat het steeds meer slachtoffers kan maken? Ben je dan niet medeschuldig? We kunnen onze handen niet altijd schoon houden in dit leven al zouden we dat graag willen…..
Ook Israel wordt geconfronteerd met oorlogen. In de tekst van vandaag lezen we over het leger van dat volk van God, al is leger wel een groot woord voor wat meer een samengeraapt zootje lijkt. Geen koning, geen generaal of officieren….. Alleen een priester die de manschappen een hart onder de riem steekt: “Wees niet bang, mannen van Israël, jullie God voert de strijd en schenkt jullie de overwinning!”. Deze priester houdt zich niet bezig met wat nu bij uitstek een priesterlijke taak lijkt: het zegenen van wapens en soldaten. Zo trokken christelijke legers er immers op uit, ook in de tweede wereldoorlog, met Gods zegen, zowel Duitse als geallieerde soldaten. De mannen van Israel moeten de strijd ingaan met alleen een belofte van God. Dat vraagt nogal wat wanneer in de verte een fatsoenlijk leger aan komt marcheren…
En dan wordt het nog dwazer: er wordt vrijstelling verleend aan mannen die hun nieuwe huis nog niet hebben betrokken, nog niet geoogst hebben in hun nieuwe wijngaard of hun verloofde nog niet hebben gehuwd. Want al staat er dan een veldslag voor de deur, het gewone leven moet doorgaan: bouwen, oogsten, nageslacht verwekken. Ergens geeft dat ook vertrouwen: het leven zal gewoon verder gaan, er is toekomst, en dat zou niet het geval zijn wanneer de vijand machtiger is….

En zo valt de groep strijdbare mannen uit elkaar waarbij het waarschijnlijk is dat juist de jonge mannen, de kern van een leger, apart gezet worden en naar huis mogen gaan. Wie bang is mag zich bij hen aansluiten. Mooi is dat: wie bang is kan zich voegen bij de groep die al apart staat en naar huis trekt. Wie bang is wordt niet te kijk gezet maar kan opgaan en meegaan in de groep. Fijnzinnig en liefdevol…
In de aanloop naar de strijd scheiden zich de wegen: de ene groep bewandelt het pad van de strijd, verzekerd van de overwinning die God hen zal schenken, de andere groep bewandelt het pad van toekomst en vrede in het land dat God hen heeft gegeven. En op beide paden zal God met hen zijn. En er tekent zich zelfs een derde pad af: wie bang is voor strijd en dood krijgt liefdevol respijt, en is dat ook niet wandelen met God?

Mensen moeten de strijd aangaan wanneer wat goed en waardevol is wordt bedreigd door kwade machten, omdat je niet kunt toekijken wanneer recht en gerechtigheid met voeten worden getreden… Maar tegelijk worden ze ook opgeroepen om ervoor te zorgen dat leven verder kan gaan….

Oorlog. Voor ons in zekere zin een ver van ons bed show. Maar schijn bedriegt: we zijn meer bij oorlogen en gewapende conflicten betrokken dan ons misschien lief is, we kunnen onze handen niet in onschuld wassen. Ook ons land verdient aan wapens, ook hier worden regimes getolereerd die mensenrechten vertrappen omdat het beter is voor onze economie en je gaat toch je eigen glazen niet ingooien, niet snijden in je eigen vlees. Ook hier worden mensen geweerd, buitengesloten, geminacht, is er sprake van onrecht, honger, uitbuiting, wordt de wereld gezien als werk van onze handen waar we vrijelijk mee kunnen doen wat we willen. ….
Wij zijn mensen, mensen van oorlog, mensen van vrede. Is de ultieme strijd misschien juist de strijd in onszelf, tussen onze lichte en onze donkere kant? Wie beide kanten kent in zichzelf kan ze ook beter herkennen in de wereld om ons heen. Wie oog heeft voor eigen jaloezie, kleingeestigheid, angst, afkeer, hoogmoed signaleert ze ook in het groot. En wie oog heeft voor het goede, creatieve, liefdevolle en zorgzame in zichzelf kan die ook bij anderen ontdekken. Het oog ziet wat het herkent, waar het oog voor heeft….

Wandelen op Gods weg…. Strijdend tegen het donker in jezelf en de wereld en hopend en biddend werken aan vrede waar we maar kunnen. In het vertrouwen dat die droom eens realiteit mag worden. Profeten houden die droom levend, mensen zoals Micha. Zijn woorden bemoedigen en ontroeren, bieden een vergezicht op een hoopvolle toekomst, Gods toekomst, waar mensen samen mogen komen. Waar niet langer sprake zal zijn van scheiding van wegen; we komen eindelijk bij elkaar, thuis bij God. Volken zullen samenstromen, machtige naties zullen daarheen optrekken, God zal hen allen de weg wijzen, allen zullen zijn paden bewandelen. Dan worden zwaarden omgesmeed tot ploegijzers en speren tot snoeimessen, geen mens zal meer weten wat oorlog is. Ieder mens zal zitten onder zijn wijnrank en onder zijn vijgenboom, door niemand opgeschrikt, want de Heer der hemelse machten heeft gesproken.
Dan zal de aarde volop en werkelijk werk van Gods hand en van onze handen mogen zijn. Handen die liefdevol scheppen en zegenen.
Moge die tijd van vrede, van werkelijke vrede, spoedig aanbreken, wij wachten al zo lang.